

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

23 päivänä toukokuuta 2019*

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Auton lyijyhappoakkujen kierrätysmarkkinat – Päätös, jossa todetaan SEUT 101 artiklan rikkominen – Ostohintojen yhteensovittaminen – Sakot – Vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohta – Sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen 37 kohta – Täysi toimivalta

Asiassa T-222/17,

Recylex SA, kotipaikka Pariisi (Ranska),

Fonderie et Manufacture de Métaux SA, kotipaikka Bryssel (Belgia),

Harz-Metall GmbH, kotipaikka Goslar (Saksa),

edustajinaan asianajajat M. Wellinger, S. Reinart ja K. Bongs,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään I. Rogalski, J. Szczodrowski ja F. van Schaik,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta sellaisen sakon määrän alentamiseksi, joka kantajille määrättiin SEUT 101 artiklan soveltamismenettelystä (asia AT.40018 – Auton akkujen kierrätys) 8.2.2017 annetussa komission päätöksessä C(2017) 900 final,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A.M. Collins (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Kancheva ja R. Barents,

kirjaaja: hallintovirkamies N. Schall,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 15.11.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion¹

Asian tausta

- 1 Recylex SA, Fonderie et Manufacture de Métaux SA ja Harz-Metall GmbH (yhdessä kantajat tai Recyclex) ovat yhtiöitä, joiden kotipaikka on Ranskassa, Belgiassa ja Saksassa ja jotka tuottavat kierrätettyä lyijyä ja muita tuotteita (polypropeeni, sinkki, metallit).
- 2 Euroopan komissio totesi SEUT 101 artiklan soveltamismenettelystä (asia AT.40018 – Auton akkujen kierrätys) 8.2.2017 antamassaan päätöksessä C(2017) 900 final (jäljempänä riidanalainen päätös), että SEUT 101 artiklaa on rikottu kierrätyslyijyn tuotantoon käytettävän autojen lyijyhappoakuista koostuvan jätteen ostomarkkinoilla. Kyseinen rikkominen, johon neljän yrityksen tai yritysryhmän, joita ovat ensinnäkin Campine NV ja Campine Recycling NV (jäljempänä yhdessä Campine), toiseksi Eco-Bat Technologies Ltd, Berzelius Metall GmbH ja Société de traitement chimique des métaux SAS (jäljempänä yhdessä Eco-Bat), kolmanneksi Johnson Controls Inc., Johnson Controls Tolling GmbH & Co. KG ja Johnson Controls Recycling GmbH (jäljempänä yhdessä JCI) ja neljänneksi Recylex, väitetään osallistuneen, toteutettiin väitteen mukaan 23.9.2009 ja 26.9.2012 välisenä aikana (riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 perustelukappale sekä 1 artiklan 1 kohta).
- 3 Komission mukaan kyseessä oleva rikkominen, joka muodostaa yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkettun rikkomisen, toteutettiin sopimuksilla tai yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla Belgian, Saksan, Ranskan ja Alankomaiden alueilla. Rikkomisen puitteissa edellä 2 kohdassa tarkoitettujen neljän yritystä tai yritysryhmää soveltivat yhteen käyttämiään kierrätyslyijyn tuotantoon käytettävän autojen lyijyhappoakuista koostuvan jätteen ostohintoja (riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 perustelukappale sekä 1 artiklan 1 kohta).

Riidanalaisen päätöksen taustalla oleva hallinnollinen menettely

- 4 Hallinnollinen menettely aloitettiin sen jälkeen, kun JCI oli 22.6.2012 tehnyt sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetussa komission tiedonannossa (EUVL 2006, C 298, s. 17; jäljempänä vuoden 2006 yhteistyötiedonanto) tarkoitettujen sakoista vapauttamista koskevan hakemuksen. Komissio päätti 13.9.2012 myöntää tälle yritykselle ehdollisen vapautuksen sakoista yhteistyötiedonannon 18 kohdan mukaisesti (riidanalaisen päätöksen 29 perustelukappale).

[– –]

- 6 Eco-Bat toimitti 27.9.2012 ja Recylex toimitti 23.10.2012 hakemuksen sakoista vapauttamiseksi tai, jos tämä ei ole mahdollista, sakon määrän alentamiseksi vuoden 2006 yhteistyötiedonannon nojalla. Campine toimitti 4.12.2012 sakkojen määrän alentamista koskevan hakemuksen saman tiedonannon nojalla (riidanalaisen päätöksen 31 perustelukappale).

[– –]

- 10 Komissio ilmoitti 24.6.2015 päivätyllä kirjeellä Eco-Batille ja Recylexille alustavan kantansa, jonka mukaan niiden sille toimittamilla todisteilla oli vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 24 ja 25 kohdassa tarkoitettua merkittävää lisäarvoa, ja näin ollen aikomuksestaan alentaa niille määrättävän sakon määrää. Samana päivänä päivätyssä kirjeessään komissio ilmoitti myös Campinelle alustavan kantansa, jonka mukaan tämä ei täyttänyt edellytyksiä saadakseen sakon määrän alennuksen vuoden 2006 yhteistyötiedonannon nojalla (riidanalaisen päätöksen 33 perustelukappale).

¹ Tästä tuomiosta on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

[– –]

- 13 Komissio antoi 8.2.2017 riidanalaisen päätöksen, jossa se muun muassa väitti Recylexin osallistuneen edellä 3 kohdassa tarkoitettuun rikkomiseen 23.9.2009–26.9.2012 ja määräsi sille yhteisvastuullisesti 26 739 000 euron suuruisen sakon.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

[– –]

Neljäs valitusperuste, joka koskee virhettä sovellettaessa vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohtaa Eco-Batin yhteistyöhön

- 136 Neljännessä kanneperusteessaan Recylex väittää, ettei Eco-Bat ole noudattanut velvollisuuttaan tehdä yhteistyötä vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 12 kohdan a) ja c) alakohdassa tarkoitettulla tavalla, kuten kyseisen tiedonannon 24 kohdassa edellytetään. Koska on niin, että jotta Eco-Bat voisi vaatia sakon määrän alentamista, tämän tiedonannon 12 kohdan a) ja c) alakohdassa tarkoitettujen kumulatiivisten edellytysten on täytyttävä, Eco-Batille ei Recylexin mukaan voida myöntää sakon alennusta. Recylexin mukaan olisi näin ollen katsottava, että sen sijaan, että Recylex oli toinen yritys, joka esittää todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa, se oli ensimmäinen yritys, joka toimittaa tällaista näyttöä. Komissio teki näin ollen virheen soveltaessaan vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohdan ensimmäistä alakohtaa, kun se myönsi Recylexille 20–30 prosentin alennuksen eikä 30–50 prosentin alennusta.
- 137 Recylex väittää ettei Eco-Bat ole täyttänyt yhteistyövelvoitettaan monessa suhteessa. Ensinnäkin Eco-Bat toimitti – ennen kuin Recylex esitti sakoista vapauttamista koskevan hakemuksen – puutteellisia ja harhaanjohtavia tietoja alueista, joilla kilpailusääntöjä rikottiin. Eco-Bat oli sen mukaan väittänyt, että kilpailusääntöjä rikottiin vain Saksassa, Alankomaissa ja satunnaisesti Belgiassa. Eco-Bat vastasi myös epämääräisesti komission kysymyksiin, jotka koskivat Ranskaan liittyvää kilpailusääntöjen rikkomista. Toiseksi Eco-Bat ei paljastanut edustajiensa kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistumisen koko laajuutta, mikä osoittaa Recylexin mukaan, ettei se ollut toteuttanut luotettavia tutkimuksia voidakseen esittää komissiolle kattavan kuvauksen osallistumisestaan. Kolmanneksi Eco-Bat toimitti harhaanjohtavia tietoja yhden edustajansa roolista. Yleisemmin Eco-Batin vastaukset komission tietopyyntöihin eivät Recylexin mukaan ole osoitus todellisesta yhteistyöstä.
- 138 Koska Eco-Bat ei täytä edellytyksiä, Recylex katsoo tämän vuoksi, että sillä oli oikeus saada vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitussa ensimmäisessä vaihteluvälissä suurin mahdollinen 50 prosentin alennus. Kun kyse on toimittamiensa todisteiden merkittävästä lisäarvosta, Recylex tukeutuu pääasiallisesti samoihin perusteluihin, joihin se vetosi ensimmäisen ja toisen kanneperustensa tueksi.
- 139 Recylex vahvisti suullisessa käsittelyssä, ettei se tällä kanneperusteella vaadi sitä, että Eco-Batilta poistettaisiin sille myönnetty 50 prosentin vähennys.
- 140 Komissio toteaa, että asianosaisten kesken on riidatonta, että Eco-Bat oli 27.9.2012 ollut ensimmäinen yritys, joka toimitti todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa. Recylex oli 23.10.2012 toinen yritys, joka toimitti tällaisia todisteita. Kun otetaan huomioon todisteiden, joilla on merkittävää lisäarvoa, toimittamisen aikajärjestys, Recylexiä ei missään tapauksessa voida pitää ensimmäisenä yrityksenä, joka toimitti todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa, vaikka katsottaisiin, ettei Eco-Bat täytä minkään lievennyksen edellytyksiä sen vuoksi, ettei se ole noudattanut vuoden 2006 yhteistyötiedonannon

12 kohdan vaatimusten mukaista yhteistyövelvollisuutta. Näin ollen Recyclexin väitteet, joiden mukaan Eco-Bat ei ole noudattanut yhteistyövelvoitetta, ja sen väitteet, jotka koskevat sen toimittamien todisteiden merkittävää lisäarvoa, ovat vaikutuksettomia.

141 Ensimmäiseksi nousee esiin kysymys siitä, voisiko tilanteessa, jossa kaksi yritystä on toimittanut todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa, se yritys, joka on toimittanut ne toiseksi, tulla ensimmäisen yrityksen sijaan, jos ilmenee, ettei tämän yhteistyö ole vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 12 kohdan vaatimusten mukaista.

142 Aluksi on muistutettava, että kun komissio hyväksyi vuoden 2006 yhteistyötiedonannon, se sai aikaan perusteltuja odotuksia, minkä se on kyseisen tiedonannon 38 kohdassa myöntänytkin. Kun otetaan huomioon perusteltu luottamus, joka yrityksille, jotka haluavat ryhtyä komission kanssa yhteistyöhön, on voinut syntyä yhteistyötiedonannon perusteella, komissio on näin ollen velvollinen noudattamaan kyseistä tiedonantoa (ks. tuomio 29.2.2016, Schenker v. komissio, T-265/12, EU:T:2016:111, 361 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

143 Tämän jälkeen on muistutettava, että koska sakkoimmunitetteita koskeva menettely on poikkeus periaatteesta, jonka mukaan yritykselle on määrättävä seuraamus kaikista kilpailusääntöjen rikkomisista, siihen liittyviä sääntöjä on tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 27.2.2014, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, T-128/11, EU:T:2014:88, 167 kohta).

144 Vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan seuraavaa:

”Komissio määrittelee kaikissa hallintomenettelyn lopussa tekemissään lopullisissa päätöksissä yrityksen sakon lievennyksen tason suhteessa sakkoon, joka sille muussa tapauksessa määrättäisiin. Sakkoja lievennetään seuraavasti:

- ensimmäinen yritys, joka toimittaa merkittävää lisäarvoa: sakkoja lievennetään 30–50 prosenttia
- toinen yritys, joka toimittaa merkittävää lisäarvoa: sakkoja lievennetään 20–30 prosenttia
- seuraavat yritykset, jotka toimittavat merkittävää lisäarvoa: sakkoja lievennetään enintään 20 prosenttia.”

145 Vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 24 kohdassa täsmennetään, että sakkojen lieventämiseksi yrityksen on täytettävä kyseisen tiedonannon 12 kohdan a–c alakohdassa esitetyt kumulatiiviset edellytykset. 12 kohdassa esitetään edellytykset, jotka koskevat velvollisuutta tehdä yhteistyötä. Siinä todetaan lähinnä, että yrityksen on ensinnäkin tehtävä todellista, kokonaisvaltaista, jatkuvaa ja nopeaa yhteistyötä koko hallinnollisen menettelyn ajan, mikä edellyttää, että yritys toimittaa täsmällisiä, ei-harhaanjohtavia ja täysimääräisiä tietoja. Toiseksi sen on lopetettava osallistumisensa väitettyyn kartelliin ja kolmanneksi se ei ole saanut tuhota, väärentää eikä kätkeä väitettyyn kartelliin liittyviä todisteita. Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat eivät kiistä sitä, että Eco-Bat täytti toisen edellytyksen.

146 Vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 30 kohdan viimeisessä alakohdassa määrätään, että jos komissio toteaa, että jokin yritys ei täytä 12 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä, yritykselle ei myönnetä mitään tämän tiedonannon mukaista etuuskohtelua. Kuten on riidatonta asianosaisten välillä, kyseessä olevan tiedonannon 12 kohdassa tarkoitettu vaatimus tehdä yhteistyötä on olennainen peruste määritettäessä, onko yrityksellä oikeus täysimääräiseen tai osittaiseen sakoista vapauttamiseen tai sakon määrän alentamiseen. Jos yritys ei ole noudattanut yhteistyövelvoitettaan, sille ei voida myöntää vapautusta sakoista tai niiden lieventämistä.

147 On kuitenkin todettava, ettei vuoden 2006 yhteistyötiedonannosta käy ilmi, että yhteistyövelvoitteen noudattamatta jättäminen vaikuttaisi sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä koskevien hakemusten saapumisjärjestykseen.

- 148 On myös todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vuoden 2002 yhteistyötiedonannon ja vuoden 2006 yhteistyötiedonannon logiikasta ilmenee, että sillä tavoiteltuna vaikutuksena on synnyttää kartelleissa epävarmuuden leimaama ilmapiiri kannustamalla kartellien ilmiantamista komissiolle. Kyseinen epävarmuus seuraa juuri siitä, että kartellin jäsenet tietävät, että ainoastaan yksi niistä voi saada sakkoimmuteetin antamalla ilmi muut kartelliin osalliset ja asettamalla ne siten vaaraan siitä, että niille määrätään sakkoja. Tässä järjestelmässä samaa ajattelutapaa noudattaen yritysten, jotka ryhtyvät tekemään kaikkein nopeimmin yhteistyötä, oletetaan saavan suuremman alennuksen niille muussa tapauksessa määrätystä sakoista kuin yritykset, jotka alkavat tehdä yhteistyötä hitaammin (tuomio 16.9.2013, Wabco Europe ym. v. komissio, T-380/10, EU:T:2013:449, 147 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 16.9.2013, Repsol Lubricantes y Especialidades ym. v. komissio, T-496/07, ei julkaistu, EU:T:2013:464, 334 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 149 Se, missä järjestyksessä ja miten nopeasti kartellin jäsenet ovat valmiita tekemään yhteistyötä, on siis yksi vuoden 2006 yhteistyötiedonannolla käyttöön otetun järjestelmän olennaisista tekijöistä (tuomio 5.10.2011, Transcatab v. komissio, T-39/06, EU:T:2011:562, 380 kohta; ks. myös tuomio 16.9.2013, Wabco Europe ym. v. komissio, T-380/10, EU:T:2013:449, 148 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 150 Tästä seuraa, ettei vuoden 2006 yhteistyötiedonannon sanamuoto eikä sen logiikka tue tulkintaa, jonka mukaan silloin, kun kaksi yritystä on toimittanut todisteita, joilla on merkittävä lisäarvo, todisteet toiseksi toimittanut tulisi ensimmäisen sijaan, jos käy ilmi, ettei sen yhteistyö täyttänyt vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 12 kohdan vaatimuksia.
- 151 Päinvastainen päätelmä voisi johtaa hypoteettiseen tilanteeseen, jossa kaksi yritystä hyötyisi kussakin vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohdan luetelmakohdassa tarkoitetuista lievennyksistä. Tämä voisi heikentää kunkin kilpailua rajoittavaan kartelliin osallistuneen yrityksen kannustinta tehdä yhteistyötä komission kanssa mahdollisimman nopeasti ilman, että lisätään kannustimia tehdä yhteistyötä sen kanssa täysimääräisesti, koska kannustin todellisen yhteistyön tekemiseen on jo täysin suojattu sillä uhalla, että komissio soveltaa vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 24 ja 30 kohtaa.
- 152 Lopuksi on myös huomautettava, ettei Recylex esittänyt kirjelmässään eikä vastauksessaan työjärjestyksen 89 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena esitettyyn kysymykseen merkityksellisiä väitteitä, jotka asettaisivat tämän päätelmän kyseenalaiseksi.
- 153 Näin ollen on todettava, ettei komissio tehnyt virhettä, kun se ei myöntänyt Recylexille 30–50 prosentin alennusta vuoden 2006 yhteistyötiedonannon 26 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti. Vaikka Eco-Bat ei ollut noudattanut velvollisuuttaan tehdä täysimääräisesti yhteistyötä komission kanssa, on nimittäin kuitenkin niin, että Recylex oli toinen yritys, joka toimitti todisteita, joilla oli merkittävää lisäarvoa.
- 154 Tästä seuraa, että loput väitteet ovat vaikutuksettomia ja että neljäs kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

[– –]

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Recylex SA, Fonderie et Manufacture de Métaux SA ja Harz-Metall GmbH veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Collins

Kancheva

Barents

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä toukokuuta 2019.

Allekirjoitukset